

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ
ТА ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ

Збірник наукових робіт
викладачів і студентів

4-Й ВИПУСК

Житомир, 2015

Актуальні проблеми соціальної сфери

збірник наукових робіт викладачів і студентів

Випуск 4

за заг. ред. Н.П. Павлик

Житомир, 2015

Вид-во Житомирського державного університету імені Івана Франка

Ковтоняк Оксана	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ЗМІСТ ДІЯЛЬНОСТІ ГРУП ПРОВОДЖЕНОГО ДНЯ	89
Басюк Леся	ГЕНДЕРНИЙ ПОРТРЕТ СУЧАСНОЇ ШКОЛИ (ПРОБЛЕМАТИЗАЦІЯ ПИТАННЯ)	91
Сірих Аліна	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО ІДЕАЛУ СУЧАСНОГО СТАРШОКЛАСНИКА	93
Ковтунович Олена	ВПЛИВ КОМУНІКАТИВНОГО СЕРЕДОВИЩА НА РАННІЙ РОЗВИТОК ДИТИНИ	95
Кропивницька Світлана	ЗАПОБІГАННЯ КОНФЛІКТАМ У СЕРЕДОВИЩІ СТАРШОКЛАСНИКІВ ЯК СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА	97
Павлик Надія	ПРЕДМЕТ ДОСЛІДЖЕННЯ НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ ЯК СФЕРИ НАУКОВОГО ПІЗНАННЯ	100
Антонюк Мирослава	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ГОТОВНОСТІ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ДО ШКОЛИ В УМОВАХ ДНЗ	103
Ясінська Ірина	ОРГАНІЗАЦІЯ ДОЗВІЛЛЯ ДІТЕЙ З ОБМЕЖЕНИМИ ФУНКЦІОНАЛЬНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ В УМОВАХ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	104
Бонцар Олександра	ПРОФОРІЕНТАЦІЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ ЯК СКЛАДОВА СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	106
Садляр Наталія	ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ВИХОВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У РОБОТІ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ЗНЗ	108
Рудюк Ганна	ПРАКТИКО-ОРІЄНТОВАНА ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ В УМОВАХ УНІВЕРСИТЕТУ	110
Коляденко Світлана	НАПРЯМКИ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНСЬКОЇ СОЦІАЛЬНОЇ СЛУЖБИ ДЛЯ МОЛОДІ З ПИТАНЬ ПРОФІЛАКТИКИ КСЕНОФОБІЇ У СТУДЕНСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ	113
Залібовська-Ільницька Зоя	ЕТНОПЕДАГОГІЧНИЙ КОМПОНЕНТ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ	117
Синиця Анна	ПСИХОЛОГІЧНА ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	119
Пальню Інна	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ІНТЕГРАЦІЇ СТУДЕНТІВ З ОБМЕЖЕНИМИ ФУНКЦІОНАЛЬНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ	121
Дергачова Юлія	КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ЯК СКЛАДОВА ЙОГО ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ	124
Мартинюк Світлана	РОЛЬ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОГО ПОСЕРЕДНИЦТВА У ДІЯЛЬНОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ШКОЛИ	127

Марчук Ольга	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ЗМІСТ ОСОБИСТОЇ МОБІЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ВНЗ	129
Симончук Галина	ВПЛИВ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ НА ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЮ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ	130
Котвицька Тетяна	СТАВЛЕННЯ ДО ФОРМУВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОГО БАТЬКІВСТВА У СТУДЕНТСЬКИХ СІМ'ЯХ	132
Юрченко Андрій	ГРОМАДСЬКА СОЦІАЛІЗАЦІЯ СТУДЕНТІВ ВНЗ У ПОЗНАВЧАЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	134
Біляченко Галина	ВПЛИВ ГРОМАДЯНСЬКОЇ АКТИВНОСТІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ НА ЇХ ПРОФЕСІЙНЕ СТАНОВЛЕННЯ	137
Ілліна Ольга	СПЕЦИФІКА ОРГАНІЗАЦІЇ ЛІТНЬОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ	139
Кучківська Світлана	БІОГРАФІЧНА СТРАТЕГІЯ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ	142
Висоцька Любов	ПРАВОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА	143
Кучерган Єлизавета	СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА ЗДОРОВ'Я СТУДЕНТІВ В ГЕНДЕРНІЙ ЕТИЦІ ЗАСОБАМИ МИСТЕЦТВА	146
Мотуз Тетяна	ФОРМУВАННЯ ТОЛЕРАНТНОСТІ ЯК ОДНЕ З КЛЮЧОВИХ ЗАВДАНЬ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ	149
Човнок Юлія	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ	152
Ярмолка Юлія	ДИНАМІКА ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО ДОСВІДУ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ	154
Пальню Інна	АНАЛІЗ ЦИКЛУ ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРА ІЗ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ НА ПРЕДМЕТ НАЯВНОСТІ РІЗНИХ АСПЕКТІВ МІЖКУЛЬТУРНОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ	156

Автор статті:

Єлизавета Кучерган,
аспірантка кафедри педагогіки
Криворізького педагогічного інституту

Науковий керівник:

Тетяна Дороніна,
докторка педагогічних наук, професорка
Криворізького педагогічного інституту

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА ЗДОРОВ'Я СТУДЕНТІВ В ГЕНДЕРНІЙ ЕТИЦІ ЗАСОБАМИ МИСТЕЦТВА

На сучасному етапі існування суспільних взаємовідносин особистість не може розвиватись без засвоєння етичних норм. Індикатором культури яких являються взаємовідносини чоловіка та жінки. Очевидно, що комунікабельність та вихованість є найважливішими рисами сучасної, успішної людини. Досить часто в студентському середовищі трапляються випадки непорозуміння, зведення штучних перепон, самоусунення від соціальної активності та відчуження, які спровоковані недостатньо сформованими практично-соціальними уміннями. Для їх практичного формування недостатньо простого ознайомлення з основами гендерної етики та історією їх розвитку.

Зрозуміло, що засвоєння традиційних загальнолюдських цінностей, моралі сприятиме взаєморозумінню та взаємоповазі як в колективі так і в особистих взаємовідносинах. Для виховання морально-етичної культури здоров'я майбутнього вчителя важливо, щоб засвоєння знань відбувалося шляхом наукового осмислення духовної спадщини українського народу та інших народів світу при особистій участі студентів в проблемності даного питання, емоційному програванні ситуацій, що складаються на практиці. Формування в свідомості особистості морально-етичної культури, необхідних для розв'язання моральних проблем, які виникають під час взаємовідносин та взаємного порозуміння [2].

Щоб розв'язати проблеми, які виникають у взаємовідносинах, головним завданням є необхідність дослідити позитивні та негативні моральні чинники, які впливають на ситуацію. Кафедрою педагогіки, яка займається гендерною проблематикою, було запропоновано проведення, за офіційною датою 25 листопада виховного заходу, який пов'язаний з Міжнародним днем ООН з викорінення насильства щодо жінок. Завданням було визначити моральні цінності в категорії взаємовідносин чоловіка та жінки, колективу, суспільства та всієї держави.

Слід зазначити, що у визначенні поняття цінність немає однозначної думки, тим більше коли ми повинні оцінити як духовні категорії, що превалюють в ряді людських цінностей та визначають ситуацію. В даному випадку, ми говоримо про співвідношення загальнолюдських та індивідуальних особистісних цінностей. Тому, ставлячи перед собою мету формування моральних ідеалів суспільства, як систему цінностей та проблему вибору пріоритетів індивідуумом, студентам була запропонована діалогова форма спілкування в техніці «Арт-терапії» [1].

Особливістю такої форми роботи є «психотерапевтичний» характер, зазвичай пов'язаний з психодинамічним підходом. Творчість – є вісь, навкруги якої все починає крутитись. Творчість – це засіб самореалізації та реалізації своїх планів, він створює умови вільного мислення, розкріпачення, самовираження своєї позиції, розкриття перед іншими свого внутрішнього світу, внутрішньої свободи. Драма-терапія – це те, що

включає в себе використання духовного зусилля, справляється. Отже, символічне духовного зусилля.

Усі комунікаційні постановки –

В основі були політично революційну неодноразово

Розгорнутою театральну і мистецтва. Справа в тому, що всі створені теми були з висловитись, варіантом проблематики результатом сценарії зах

Студентів, хто був геть чия смерть і променем світла в серці проблеми. Під також відвод літературним подивимося і неповторне у завдяки спеці

Основні розвитку, пр Наступним кр стало завдан форм поведі переживань, підвищення творчого пот узгодилась

Проблеми професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів

включає елементи музики, образотворчого мистецтва і танцю. Драма-терапія використовує форму театральності мистецтва і робить її доступною профілактикою духовного здоров'я для студентів, щоб вони могли зміцнювати своє світосприйняття й справлятися в відносинах до оточення, напрацьовуючи свою позицію та точку зору. Отже, символ-драму ми використовували з метою попередження, і з метою профілактики духовного здоров'я студентів.

Усі компоненти театральності мистецтва – голос, рух, рольова імпровізація, роботу з оповіддю та саме виконання поруч із використанням масок, костюмів, освітлення і постановки – є невід'ємними складовими драма-терапії.

В основу театральних дій було покладено постановку загибелі сестер Мірабал, які були політичними активістками, уособленнями суспільства. Вони та їх чоловіки за свою революційну діяльність, спрямовану на встановлення демократії та справедливості, були неодноразово ув'язнені.

Розгорнувши імпровізацію навкруги цієї теми, ми прилучили студентську творчу театральну групу виражати різні думки, свою позицію, в різних видах театральності мистецтва. Слід сказати, що попереднє інтерв'ювання в індивідуальних бесідах виявило те, що всі студенти пережили якщо не трагедію, як мінімум, то любовну драму. В даній темі були зацікавлені та мали особисту позицію і погляд. Отримавши можливість висловитись, кожен вибрав інструментарій в котрому він мав досвід. І запропонував свій варіант номеру постановки: висловлюючи свої переживання та емоції з цієї проблематики за допомогою танцю, пісні, віршів та театральних постановок. Кінцевим результатом узгоджених дій творчої студентської, театральної групи став загальний сценарій заходу.

Студенти, як найбільш ширше хотіли охопити всю проблематику та зацікавити всіх тих, хто був присутнім на заході – в пам'ять про тих, хто зазнав страждань від насилля, чия смерть стала великим поштовхом в боротьбі з цією проблемою. Смерть стала променем світла для багатьох жінок котрі мовчали, терплячи побої та носили великий біль у серці. Для того щоб визнавати, підтримати а головне пізнати суть гендерної проблеми. При проведенні заходу, в процесі театральних дій за сценарієм, глядачам також відводилось місце для участі і висловлювання своєї думки. Зрозуміло, що літературним надзавданням було емоційне об'єднання всіх учасників. Якщо ми подивимося спектакль в запису чи фотографіях наступного дня, то побачимо вже інше, неповторне уявлення про проблему, що висвітлювалася. Це спілкування стає можливим завдяки специфічній структурі театру й умовності уявлення.

Основною кінцевою метою є стимуляція студентських груп до комунікації та розвитку, практичних навичок зокрема в стримуванні та керуванні емоційними станами. Наступним кроком була робота студентських колективів з різних факультетів для яких стало завданням подолання соціальної уособленості та освоєння більш адаптивних форм поведінки (зокрема, у кризовій ситуації конфлікту). Висловлення ними своїх переживань, обговорення проблем, що актуальні для студентів різних факультетів, підвищення самооцінки, а також зміцнення їх соціальної ідентичності та розвиток творчого потенціалу, особистісне "зростання" та інше. В проведеному заході також узгодилась діяльність відкритих студійних груп, котрі допомагали в оформленні

декораціями сцени та були присутні на репетиціях. Вони також висловлювали свою творчу думку. Драма-терапія, як жоден вид мистецтва, не приваблює таку велику кількість учасників і має вирішальне значення в впливовості на зміст нашого життя. Цей вплив являє собою створення ситуації наперед, якої насправді немає в житті. Дас можливість обдумати, обговорити і прийняти вирішальне рішення котре включає позитив, виключаючи негативний розвиток подій нашого життя.

Використана література

1. Копитин А. І. Основи арт-терапії / А. І. Копитин. — СПб. : Видавництво «Лань», 1999. — 256 с.
2. Зозуляк-Слущик Р. В. Етика соціально-педагогічної діяльності : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закладів] / Р. В. Зозуляк-Слущик, Б. І. Ковбас. — Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2011. — 212 с.

Автор статті:

Тетяна Мотуз,
здобувачка кафедри педагогіки
Криворізького педагогічного інституту

Науковий керівник:

Тетяна Дороніна,
докторка педагогічних наук, професорка
Криворізького педагогічного інституту

**ФОРМУВАННЯ ТОЛЕРАНТНОСТІ ЯК ОДНЕ З КЛЮЧОВИХ ЗАВДАНЬ
ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ**

Поняття миру, ненасильства, толерантності, прав людини, різних прав чоловіків і жінок, солідарності є ключовими в ідеології демократичного суспільства. При цьому світ визнає історичний характер самої толерантності, і тому виховання підростаючих поколінь у дусі толерантності, природно. — одне з найбільш актуальних суспільних завдань.

У межах сучасних педагогічних досліджень вчені трактують феномен толерантності як особистісно-моральне утворення (Л. Бернадська), моральну якість особистості (О. Волошина); моральну цінність (Т. Гурова); людську чесноту, активну життєву позицію (Е. Койкова).

Поділяємо думку Е. Койкової, яка визначає толерантність як людську чесноту (місцево жити в світі різних людей та ідей, здатність мати права і свободи, при цьому не порушуючи прав і свобод інших людей), як життєву установку людини на взаємне визнання іншого, як відношення до людей (прийняття власної людини такою, якою вона є, визнання багатомірності і самообутності будь-якої культури, гнучкості та сили за принципом відмова від зведення різноманіття до одноманітності або переможеної більш сильної точки зору і позиції, розуміння і прийняття традицій, цінностей і культур інших народів, іншої національності і віри); як якість особистості дитини, що визначає характерну для неї поведінку, діяльність і мислення [3].

Загалом у педагогічних публікаціях і дослідженнях толерантність розглядається у двох аспектах: як умова ефективності і успішності організації навчально-виховного процесу на засадах згоди, взаєморозуміння, прийняття, а також як результат навчально-виховного процесу із формування особистості, наділеної рисами толерантності. Не є виключенням і проблема формування педагогічної толерантності майбутнього вчителя, яка обумовлена парадигмою особистісно-орієнтованої освіти і гуманізацією освітнього процесу, спрямованого на підтримку становлення особистості, розвиток творчого потенціалу учнів, створення атмосфери психологічного комфорту, позитивного образу самого себе та ін. Саме тому протягом останніх років так багато уваги приділяється формуванню толерантної особистості майбутнього вчителя.

У сучасних педагогічних дослідженнях (М. Андрєєв, Т. Білоус, Ю. Ірхіна, М. Карандаш, О. Орловська, А. Скок, Ю. Тодоровцева та ін.) толерантність вчителя розглядається як «заснована на ціннісних і гуманістичних орієнтаціях професійна здатність зрозуміти, визнати й прийняти суб'єктів педагогічного процесу — учнів, учителів, адміністрацію школи, батьків учнів — такими, якими вони є, — носіями інших цінностей, логіки мислення, форм поведінки, суб'єктного досвіду, встановлювати відносини співробітництва в процесі взаємодії із суб'єктами, аналізувати й критично оцінювати суб'єктний досвід і поведінку. Розуміння є здатністю дивитися на світ очима іншого суб'єкта; визнання — здатність бачити в ньому носія інших цінностей, поглядів, образу